



Luxemburg, 1 decembrie 2011

Hotărârea în cauza C-145/10

Eva-Maria Painer/

Standard Verlags GmbH, Axel Springer AG, Süddeutsche Zeitung GmbH,  
Spiegel-Verlag Rudolf Augstein GmbH & Co KG și Verlag M. DuMont  
Schauberg Expedition der Kölnischen Zeitung GmbH & Co KG

Presă și informare

## **Fotografia portret beneficiază de aceeași protecție cu cea pe care dreptul de autor o conferă oricărei alte opere**

*Totuși, mijloacele de informare în masă pot publica o astfel de fotografie fără consimțământul autorului dacă publicarea, în cadrul unei anchete penale, are ca obiectiv să sprijine poliția în descoperirea unei persoane dispărute*

Doamna Painer este fotograf profesionist independent și fotografiază, printre altele, copii din grădinițe și din creșe. În cadrul activității sale, a realizat mai multe fotografii ale Nataschei K. (a conceput fundalul, a stabilit poziția și expresia feței, a manevrat aparatul foto și a dezvoltat fotografiile).

În anul 1998, după ce Natascha K., pe atunci în vârstă de 10 ani, a fost răpită, poliția austriacă a lansat un apel la sprijin pentru efectuarea cercetărilor, în cadrul căruia au fost utilizate fotografiile realizate de doamna Painer.

După evadarea fetei în anul 2006 și înainte de prima sa apariție publică, cinci edituri de presă – dintre care patru germane și una austriacă - au publicat aceste fotografii în ziare<sup>1</sup> și pe pagini de internet cunoscute fără a menționa însă numele autorului sau cu menționarea altui nume decât cel al doamnei Painer în calitate de autor.

Unele dintre aceste ziare au publicat, în plus, un portret-robot realizat pe calculator, pe baza uneia dintre fotografiile, care simula evoluția feței tinerei fete, dată fiind lipsa unei fotografii mai recente până la prima sa apariție publică.

Apreciind că publicarea acestor fotografii încălcă drepturile sale de autor, doamna Painer a solicitat instanțelor austriece să oblige editurile de presă să înceteze reproducerea și/sau distribuirea fără consimțământul său și fără menționarea numelui său în calitate de autor a fotografiilor și a portretului-robot. Aceasta a solicitat totodată plata unei remunerații adecvate și a unei despăgubri.

Handelsgericht Wien (Tribunalul Comercial din Viena, Austria), sesizat cu soluționarea cauzei, solicită Curții de Justiție să stabilească dacă dreptul Uniunii conferă o protecție mai redusă a dreptului de autor în cazul fotografiilor portret, dat fiind faptul că acestea ar fi „realiste” și ar oferi posibilități de creație artistică limitate. În plus, instanța austriacă urmărește să afle în ce condiții pot fi utilizate astfel de fotografii de către mass-media fără consimțământul autorului lor, pentru necesitățile unei anchete penale. Instanța solicită totodată Curții să precizeze în ce condiții poate fi citată o operă protejată.

În hotărârea pronunțată astăzi, Curtea arată mai întâi că dreptul de autor protejează numai obiectele originale, mai precis acelea care sunt considerate o creație intelectuală proprie a autorului lor. În această privință, Curtea amintește că o creație intelectuală este proprie autorului său atunci când reflectă personalitatea acestuia. Această situație se regăsește în cazul în care

<sup>1</sup> Este vorba despre cotidienele: *Der Standard*, *Süddeutsche Zeitung*, *Express*, *Bild* și *Die Welt*, precum și de săptămânalul *Der Spiegel*.

autorul a putut să își exprime capacitățile creative cu ocazia realizării operei făcând alegeri libere și creative.

Curtea constată că autorul unei fotografii portret poate să facă alegeri libere și creative în mai multe moduri și la momente diferite pe parcursul realizării fotografiei. Astfel, în stadiul fazei preparatorii, autorul poate alege amplasarea în cadru, poziția persoanei care urmează să fie fotografiată sau lumina. La momentul realizării fotografiei portret, el poate alege încadrarea, unghiul de fotografiere sau atmosfera creată. În sfârșit, cu ocazia dezvoltării clișeului, autorul poate alege dintre diversele tehnici de dezvoltare existente tehnica pe care dorește să o adopte sau poate proceda, dacă este cazul, la utilizarea de programe informatice.

Prin aceste alegerile diferite, autorul unei fotografii portret este astfel în măsură să îi imprime operei create „nota personală”. În consecință, **o fotografie portret este protejată de dreptul de autor**, atunci când este expresia capacităților creative ale autorului său. În plus, Curtea subliniază că **această protecție este identică cu protecția conferită altor opere, printre care operele fotografice**.

În continuare, Curtea amintește că, potrivit dreptului Uniunii<sup>2</sup>, întinderea protecției dreptului de autor poate fi limitată, cu titlu derogatoriu, atunci când opera protejată este utilizată pentru scopuri de siguranță publică, de exemplu, în cursul unei anchete penale care urmărește descoperirea persoanei dispărute. În această privință, Curtea arată că **numai statele – iar nu editurile de presă - trebuie considerate responsabile și apte să garanteze siguranța publică** prin măsuri adaptate, precum difuzarea unui apel la sprijin pentru efectuarea cercetărilor.

Totuși, nu este exclus ca o editură de presă să poată contribui în mod punctual la realizarea unui obiectiv de siguranță publică, **de exemplu, prin publicarea unei fotografii a unei persoane căutate**. Această inițiativă a mijloacelor de informare în masă trebuie să se încadreze însă în contextul unei acțiuni desfășurate de autoritățile naționale și trebuie să fie luată în acord și în coordonare cu acestea pentru a evita riscul de a periclita măsurile luate de autoritățile menționate. Curtea a precizat totodată că, în cursul unei anchete, o fotografie poate fi publicată de către mijloacele de informare în masă fără ca acestea să fi obținut, în prealabil, un apel concret, actual și expres din partea autorităților de siguranță în acest sens.

În sfârșit, în ceea ce privește citarea operelor protejate, Curtea amintește că operele care au fost făcute deja cunoscute publicului în mod legal pot fi citate cu condiția să fie indicată sursa, inclusiv numele autorului, cu excepția cazurilor în care acest lucru se dovedește imposibil.

În această privință, Curtea răspunde argumentelor invocate de editurile de presă potrivit cărora ar fi obținut fotografiile realizate de doamna Painer de la o agenție de presă, dar ar fi întâmpinat dificultăți în identificarea autorului și nu ar fi putut indica numele acestuia pe fotografii. Curtea consideră că agenția de presă – în măsura în care a intrat în posesia acestor fotografii în mod licit, mai precis cu consimțământul autorului – trebuia să comunice editurilor numele autorului. În consecință, editurile erau obligate, la rândul lor, să indice acest nume în ziarele pe care le publică.

Totuși, Curtea precizează că este posibil totodată ca autoritățile naționale de siguranță austriece să fi fost la originea publicării fotografiilor realizate de doamna Painer. Într-o asemenea ipoteză, indicarea numelui autorului nu era necesară. În consecință, într-o astfel de situație și cu condiția ca numele autorului să nu fi fost indicat, se impune numai indicarea sursei acestor fotografii, iar nu și a numelui autorului lor.

---

MENȚIUNE: Trimiterea preliminară permite instanțelor din statele membre ca, în cadrul unui litigiu cu care sunt sesizate, să adreseze Curții întrebări cu privire la interpretarea dreptului Uniunii sau la validitatea unui act al Uniunii. Curtea nu soluționează litigiul național. Instanța națională are obligația de a soluționa cauza

---

<sup>2</sup> Directiva 2001/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 mai 2001 privind armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și drepturilor conexe în societatea informațională (JO L 167, p. 10, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 230).

conform deciziei Curții. Această decizie este obligatorie, în egală măsură, pentru celelalte instanțe naționale care sunt sesizate cu o problemă similară.

---

*Document neoficial, destinat presei, care nu angajează răspunderea Curții de Justiție.*

*[Textul integral](#) al hotărârii se publică pe site-ul CURIA în ziua pronunțării.*

*Persoana de contact pentru presă: Claudiu Ecedi-Stoisavlevici ☎ (+352) 4303 3720*